

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2026-2-8>

УДК 351.84:305:330.4

JEL J16, H83, C43, O15

І. М. Куліш

кандидат наук з державного управління, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу регіональної екологічної політики та природокористування ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», м. Львів

e-mail: i_m_kulish@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8059-6291>

ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРАЛЬНОГО ІНДЕКСУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Запропоновано методичний підхід до формування інтегрального індексу соціально-економічної ефективності гендерної політики в Україні. Обґрунтовано необхідність переходу від використання окремих індикаторів гендерної нерівності до комплексного оцінювання результативності державної політики як управлінського процесу, що дає змогу враховувати як структурні диспропорції, так і динаміку соціально-економічних змін. Сформовано систему індикаторів, згрупованих за п'ятьма функціональними блоками: ринок праці, доходи та добробут, людський капітал, економічна активність та управлінсько-політичне представництво. Для забезпечення можливості порівнювати різномірні показники застосовано метод мін-макс нормалізації, зважаючи на напрям впливу індикаторів. Запропоновано інтегральний індекс, який агрегує нормалізовані показники та уможливорює визначення узагальненої оцінки соціально-економічної ефективності гендерної політики. Здійснено емпіричну апробацію підходу на основі даних України за 2021-2024 рр., що дало змогу виявити нерівномірну динаміку окремих компонентів гендерної політики за збереження структурних диспропорцій, насамперед у сфері оплати праці та політичного представництва. Показано, що запропонований індекс може використовуватися як інструмент моніторингу та оцінювання ефективності державної гендерної політики, а також як аналітична основа для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері публічного управління.

Ключові слова: гендерна політика, інтегральний індекс, соціально-економічна ефективність, мін-макс нормалізація, публічне управління.

Kulish I. M. DEVELOPMENT OF A COMPREHENSIVE INDEX OF THE SOCIOECONOMIC EFFECTIVENESS OF GENDER POLICY IN UKRAINE

The paper proposes a methodological approach to constructing an integrated index for assessing the socio-economic effectiveness of gender policy in Ukraine. The study is based on the premise that existing international gender indicators predominantly focus on measuring disparities between women and men, while insufficient attention is paid to evaluating the effectiveness of gender policy as a public governance process. In this context, the need arises for a composite analytical tool capable of capturing both structural inequalities and the results of policy interventions in socio-economic terms. The proposed approach is grounded in a multidimensional system of indicators grouped into five functional domains: labor market performance, income and welfare, human capital development, economic participation, and political and managerial representation. This structure allows for a comprehensive reflection of gender-related outcomes across the key areas of socio-economic development. To ensure the comparability of heterogeneous statistical indicators, a min–max normalization procedure is applied, taking into account the direction of each indicator's impact (positive or negative) on gender equality outcomes. Based on the normalized indicators, an integrated Gender Policy Effectiveness Index (GPEI) is constructed. The index aggregates standardized variables into a single composite measure that enables the assessment of the overall effectiveness of gender policy implementation. The methodological framework combines both “gap-oriented” indicators (reflecting gender disparities) and “participation-oriented” indicators (reflecting the inclusion of women in economic and political life), thereby integrating deficit-based and resource-based perspectives on gender equality. Empirical testing of the proposed index was conducted using Ukrainian data for the period 2021–2024. The results reveal a non-uniform dynamic of gender policy effectiveness, characterized by moderate improvements in selected dimensions, particularly women's participation in entrepreneurship, alongside persistent structural inequalities, especially in wage gaps and political representation. These findings indicate that, despite some positive trends, gender disparities remain embedded in key socio-economic domains and require more targeted and systemic policy interventions. The study demonstrates that the proposed integrated index can serve as a practical tool for monitoring, evaluating, and comparing the effectiveness of gender policy over time. It also provides a basis for evidence-based public policy-making by enabling policymakers to identify priority areas for intervention and assess the outcomes of implemented measures in a structured and quantifiable manner.

Keywords: gender policy, integrated index, socio-economic effectiveness, min–max normalization, public governance.

Формулювання проблеми. Сучасний етап розвитку гендерної політики в Україні характеризується переходом від декларативного закріплення принципів рівності до необхідності кількісного вимірювання їх та оцінювання результативності управлінських рішень. Тому особливого значення набуває створення інструментарію, який дає змогу узагальнити розрізнені соціально-економічні індикатори в єдину аналітичну систему, придатну для моніторингу ефективності державної політики.

Наявні підходи до оцінювання гендерної рівності, зокрема міжнародні індекси, забезпечують важливу порівняльну інформацію, однак переважно орієнтовані на зіставлення між країнами та не повною мірою відображають внутрішню результативність реалізації гендерної політики на національному рівні. Крім того, вони не завжди враховують взаємозв'язок між економічними, соціальними та інституційними вимірами, що обмежує використання їх як інструментів управлінського аналізу.

В Україні ця проблема є особливо актуальною з огляду на трансформаційні процеси в економіці, структурні диспропорції на ринку праці, а також посилення соціальних викликів, пов'язаних із воєнним станом і демографічними змінами. Зростає потреба в розробленні інтегрального показника, який би надавав можливість комплексно оцінювати соціально-економічну ефективність гендерної політики, зважаючи на багатовимірність її впливу.

Слід зауважити, що в науковому дискурсі недостатньо представлені методичні підходи до побудови інтегральних індексів, що відображають саме ефективність реалізації гендерної політики як управлінського процесу, а не лише рівень гендерної нерівності як соціального явища. Цим зумовлена потреба розроблення системи агрегованих індикаторів, що поєднує показники ринку праці, доходів, людського капіталу та політичного представництва тощо в єдину аналітичну конструкцію.

Тому актуалізується завдання розроблення інтегрального індексу соціально-економічної ефективності гендерної політики, який дає змогу не лише фіксувати наявні диспропорції, але й оцінювати динаміку їхнього скорочення та результативність політичних інтервенцій у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень. Проблематика оцінювання гендерної політики в сучасних наукових дослідженнях розвивається в межах двох основних напрямів: формування композитних індексів гендерної рівності та розвиток методології оцінювання публічної політики на основі індикаторних підходів.

У першому напрямі ключове місце належить міжнародним індексам, які використовуються для порівнянь між країнами. Зокрема, Global Gender Gap Index (World Economic Forum) базується на оцінюванні чотирьох вимірів: економічної участі, освіти, здоров'я та політичних можливостей [1]. Gender Inequality Index Програми розвитку ООН (UNDP) інтегрує показники репродуктивного здоров'я, розширення прав і можливостей та участі на ринку праці [2]. Gender Equality Index Європейського інституту гендерної

рівності (EIGE) застосовується для оцінювання прогресу країн-членів ЄС за багатовимірною системою індикаторів, що охоплює роботу, гроші, знання, час, владу та здоров'я [3]. У науковій літературі наголошується, що зазначені індекси є ефективними інструментами моніторингу, однак вони переважно орієнтовані на вимірювання рівня гендерної нерівності, а не на оцінювання результативності державної політики як управлінського процесу [4; 5].

Другий напрям досліджень пов'язаний із розвитком концепцій evidence-based policy та results-based management, що передбачають використання даних та індикаторів для прийняття управлінських рішень. Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD) у своїх методичних матеріалах підкреслює необхідність переходу від моніторингу окремих показників до системного оцінювання результативності політик на основі індикаторних систем та логіки «results framework» [6]. Світовий банк також наголошує на важливості використання вимірюваних результатів політики для оцінювання ефективності державного управління та соціальних програм [7].

Окремий методологічний виклик, на якому акцентується в наукових працях, – це проблема агрегування різнорідних соціально-економічних індикаторів у композитні індекси. Зокрема, зазначається необхідність коректної нормалізації показників, обґрунтування вагових коефіцієнтів та забезпечення можливості порівнювати дані різної природи [8; 9]. Це зумовлює потребу розроблення інтегрального індикатора, який уможливить поєднання економічних, соціальних та інституційних вимірів в єдину систему оцінювання.

В українських наукових дослідженнях гендерна політика здебільшого розглядається в контексті правового забезпечення рівності та адаптації до стандартів Європейського Союзу, тоді як методологічні підходи до побудови інтегральних індексів оцінювання її соціально-економічної ефективності залишаються недостатньо розробленими [10; 11]. Це формує наукову та методологічну прогалину між наявними інструментами вимірювання гендерної нерівності та потребою оцінювання ефективності реалізації гендерної політики як системного управлінського процесу.

Отже, у сучасному науковому дискурсі простежується перехід від дескриптивних індексів гендерної рівності до спроб побудови інтегральних показників оцінювання результативності політики, однак єдиної усталеної методології оцінювання соціально-економічної ефективності гендерної політики на національному рівні поки що немає.

Метою статті є формування інтегрального індексу соціально-економічної ефективності гендерної політики в Україні на основі системи ключових індикаторів та обґрунтування методичного підходу до його застосування для оцінювання результативності державної політики.

Основні результати дослідження. Концепція гендерної рівності в міжнародній практиці передбачає розмежування її рівнів, зокрема формальної рівності, рівності в застосуванні норм права та фактичної рівності результатів, що відображає багатовимірний

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

характер цього явища. Саме багатокomпонентна природа гендерної рівності зумовлює необхідність її кількісного вимірювання через систему індикаторів, здатних відображати як нормативні, так і фактичні соціально-економічні результати [12, с. 8].

Реалізація гендерної політики потребує інструментів, які дають змогу здійснювати її кількісне оцінювання у вимірі соціально-економічних результатів. Оскільки сучасні підходи цього не забезпечують, виникає методологічне завдання розроблення інтегрального показника, що дасть змогу агрегувати основні індикатори та забезпечити порівнянність результатів гендерної політики в часовій динаміці та між окремими сферами її реалізації.

Формування Інтегрального індексу соціально-економічної ефективності гендерної політики (GPEI, Gender Policy Effectiveness Index) базується на припущенні, що соціально-економічна ефективність

гендерної політики проявляється через одночасну зміну двох груп процесів: зменшення гендерних розривів у ключових сферах суспільного життя та розширення участі жінок в економічній та управлінській діяльності. Такий підхід уможливорює поєднання «дефіцитного» виміру (нерівності) і «позитивного» виміру (участі), що забезпечує отримання більш збалансованої оцінки результатів політики.

Запропонований підхід спрямований на оцінювання саме ефективності політики як управлінського процесу, тобто змін у результаті реалізації державних рішень.

Для формування GPEI доцільно використовувати систему індикаторів, згрупованих у п'ять функціональних блоків: ринок праці, доходи та добробут, людський капітал, економічна активність та управлінсько-політичне представництво (табл. 1).

Таблиця 1

Система індикаторів оцінювання соціально-економічної ефективності гендерної політики в Україні

Блок оцінювання	Показник	Сутність показника	Інтерпретація для оцінювання ефективності	Джерело даних
Ринок праці	Рівень зайнятості (жінки / чоловіки)	Частка зайнятого населення за статтю	Зменшення гендерного розриву свідчить про підвищення ефективності політики	Держстат України
	Рівень економічної активності	Частка економічно активного населення	Зростання участі жінок у ринку праці	Держстат України
	Рівень безробіття	Частка безробітних за статтю	Зменшення дисбалансів між статями	Держстат України
	Гендерний розрив в оплаті праці (Gender Pay Gap)	Різниця в середній заробітній платі	Основний індикатор економічної ефективності	Держстат України, ILO*
Доходи та добробут	Середній дохід за статтю	Рівень доходів жінок / чоловіків	Зближення показників = підвищення соціальної ефективності	Держстат України
	Рівень бідності	Частка бідного населення	Зменшення жіночої бідності	Світовий банк, Держстат України
	Гендерний розрив у пенсіях	Різниця пенсійних виплат	Відображає довгострокову ефективність політики	ПФУ, Держстат України
Освіта і людський капітал	Частка осіб з вищою освітою	Освітній рівень за статтю	Баланс = ефективне використання людського капіталу	Держстат України
	Частка жінок у STEM**	Участь у технічних галузях	Зростання = позитивний структурний ефект	UNESCO***, Держстат України
Економічна активність	Частка жінок-підприємниць	Участь у бізнесі	Зростання = розширення економічних можливостей	Держстат України, OECD
	Частка жінок серед ФОП	Самозайнятість	Індикатор інклюзивності економіки	Держстат України
Управління та представництво	Частка жінок у парламенті	Політичне представництво	Зростання = інституційна ефективність політики	ВРУ
	Частка жінок в ОМСВ	Регіональний рівень	Відображає децентралізовану ефективність	Держстат України
	Частка жінок на керівних посадах	Бізнес / держслужба	Індикатор доступу до прийняття рішень	Держстат України, НАДС
Композитні індикатори	Global Gender Gap Index	Інтегральний показник	Загальна оцінка ефективності на макrorівні	WEF
	Gender Equality Index	Індекс гендерної рівності	Порівняння з ЄС	EIGE
	Gender Inequality Index	Індекс нерівності	Оцінка структурних диспропорцій	UNDP

Примітки: *ILO – International Labour Organization (Міжнародна організація праці). **STEM – Science, Technology, Engineering, Mathematics (Наука, Технології, Інженерія та Математика). ***UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури).

Джерело: складено авторкою.

Відбір індикаторів здійснено за критеріями релевантності, вимірюваності та доступності офіційної статистики. Зокрема, показники ринку праці дають змогу оцінити поточну економічну активність населення, тоді як індикатори доходів і пенсійного забезпечення відображають накопичені ефекти нерівності протягом життєвого циклу.

Показники освітнього рівня та участі у STEM-галузях характеризують якість людського капіталу та потенціал економічного розвитку. Водночас

індикатори політичного та управлінського представництва дають змогу оцінити ступінь інституційної інклюзії та доступу до процесів ухвалення рішень.

Оскільки відібрані показники мають різні одиниці вимірювання і різні масштаби, необхідним є приведення їх до єдиної порівняльної шкали. Для цього застосовано метод мін-макс нормалізації, який дає змогу трансформувати значення індикаторів у діапазон від 0 до 1.

Для індикаторів, зростання яких відображає погіршення ситуації (наприклад гендерний розрив в оплаті праці або рівень безробіття), використовується формула:

$$Z_i = (X_{\max} - X_i) / (X_{\max} - X_{\min}),$$

де: Z_i – нормалізоване значення показника (у шкалі від 0 до 1) для i -го спостереження;
 X_i – фактичне значення показника для країни / року / групи (тобто те, що є в даних);
 $X_{\max}$ – максимальне значення цього показника у вибірці;
 $X_{\min}$ – мінімальне значення цього показника у вибірці.

Тобто, якщо значення $X_i = X_{\max}$, тоді $Z_i = 0 \rightarrow$ найгірший результат; $X_i = X_{\min}$, тоді $Z_i = 1 \rightarrow$ найкращий результат; якщо значення між ними – отримуємо пропорційне значення від 0 до 1.

Для індикаторів, зростання яких відображає покращення ситуації (частка жінок у парламенті, рівень зайнятості, частка жінок на керівних посадах тощо), застосовується така формула:

$$Z_i = (X_i - X_{\min}) / (X_{\max} - X_{\min}),$$

де: Z_i – нормалізоване значення показника (у діапазоні від 0 до 1);
 X_i – фактичне значення показника для конкретного об'єкта (країни / року / регіону);
 $X_{\min}$ – мінімальне значення показника у вибірці;
 $X_{\max}$ – максимальне значення показника у вибірці.

Ця формула забезпечує приведення значень показника до інтервалів $[0;1]$, що дає змогу здійснювати подальшу агрегацію їх: якщо $X_i = X_{\min}$, тоді $Z_i = 0 \rightarrow$ найгірший результат; якщо $X_i = X_{\max}$, тоді $Z_i = 1 \rightarrow$ найкращий результат; проміжні значення дають пропорційний результат між 0 і 1.

Ця формула застосовується для показників, де зростання означає поліпшення ситуації, наприклад: частка жінок у парламенті; рівень зайнятості жінок; частка жінок на керівних посадах; рівень економічної активності; участь у STEM тощо.

Використання зазначеного підходу забезпечує порівнюваність індикаторів та дає змогу уникнути викривлення результатів через різні масштаби вимірювання.

GPEI визначається як агрегована оцінка нормалізованих індикаторів.

У базовому варіанті (GPEI (B)) розрахунок здійснюється за формулою середнього значення:

$$GPEI(B) = (1/n) \sum Z_i,$$

де: Z_i – нормалізовані значення індикаторів;
 n – кількість індикаторів.

Для врахування різної значущості окремих сфер гендерної політики доцільно застосовувати зважену модель GPEI(W) – узагальненого показника, який відображає рівень реалізації гендерної політики на основі сукупності нормалізованих індикаторів:

$$GPEI(W) = \sum w_i Z_i, \text{ де } \sum w_i = 1,$$

де: w_i – вага i -го індикатора (його «важливість» у моделі);

Z_i – нормалізоване значення i -го індикатора;

умова: $\sum w_i = 1$.

У такій моделі більша вага може надаватися економічним індикаторам (зайнятість, оплата праці), що дає змогу підсилити аналітичну чутливість індексу до змін у сфері економічної активності населення.

У межах запропонованого підходу базова специфікація індексу (GPEI(B)) використовується для отримання узагальненої нейтральної оцінки соціально-економічної ефективності гендерної політики та аналізу її динаміки без урахування вагомості кожного окремого індикатора, тобто оцінювання того, що відбувається загалом. Натомість зважена специфікація (GPEI(W)) застосовується для поглибленого аналітичного оцінювання, яке враховує різну значущість сфер реалізації гендерної політики та дає змогу отримати диференційований показник того, що є пріоритетним для політики.

Інтегральний індекс набуває значень у діапазоні від 0 до 1, де більш високі значення свідчать про вищий рівень соціально-економічної ефективності гендерної політики. Значення, наближені до нуля, відображають наявність суттєвих гендерних диспропорцій та низьку результативність політичних заходів у цій сфері.

Запропонований підхід дає змогу не лише фіксувати поточний стан гендерної рівності, але й здійснювати моніторинг її динаміки, що є важливим інструментом для оцінювання ефективності державної політики у середнь- та довгостроковій перспективі.

Використання GPEI дає змогу перейти від фрагментарного аналізу окремих соціально-економічних показників до системного оцінювання результативності гендерної політики держави. Це створює можливості для:

- порівняння ефективності політики в різні періоди;
- виявлення сфер з найбільшими структурними диспропорціями;
- обґрунтування пріоритетів державного втручання;
- підвищення якості управлінських рішень на основі даних.

Щоб перевірити практичну придатність запропонованого GPEI, доцільно здійснити його апробацію на основі офіційних статистичних даних України. Емпіричне застосування індексу дає змогу оцінити можливості його використання як інструменту моніторингу результативності державної гендерної політики та аналізу динаміки соціально-економічних змін.

З огляду на обмеження доступу до статистичної інформації в умовах воєнного стану доцільним є використання окремих показників, що дає змогу оцінити як довоєнну динаміку, так і трансформаційні процеси, пов'язані з повномасштабною війною. Для апробації запропонованого методичного підходу було здійснено розрахунок інтегрального індексу

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

соціально-економічної ефективності гендерної політики на основі доступних статистичних даних за 2021-2024 рр. Вибір саме цих показників зумовлений їхньою високою репрезентативністю, наявністю

офіційної статистики та здатністю відображати як економічний, так і інституційний вимір гендерної політики (табл. 2).

Таблиця 2

Вихідні показники для розрахунку GPEI

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Джерело
Гендерний розрив в оплаті праці, %	18,6	18,4	18,6	18,6	Мінекономіки
Частка жінок у парламенті, %	20,9	20,9	20,9	20,9	ВРУ
Частка жінок серед новозареєстрованих ФОП, %	51,0	50,5	51,9	58,8	Держстат України
Global Gender Gap Index	0,714	0,707	0,714	0,722	WEF

Джерело: складено авторкою на основі [13; 14; 15; 16; 17; 18; 19].

Оскільки використані показники мають різні одиниці вимірювання, було застосовано метод міні-макс нормалізації. Для показника гендерного розриву в оплаті праці використовувалася формула для «негативних» індикаторів (гендерний розрив в оплаті праці), де менше значення свідчить про кращий результат. Для інших показників застосовано

формулу для «позитивних» індикаторів (частка жінок у парламенті, частка жінок серед новозареєстрованих ФОП і Global Gender Gap Index). Через досить обмежений часовий ряд (2021-2024 рр.) нормалізація проводилася $X_{\max}$ = максимум за 4 роки та $X_{\min}$ = мінімум за 4 роки (табл. 3).

Таблиця 3

Нормалізовані значення показників

Показник	Рік			
	2021	2022	2023	2024
Гендерний розрив в оплаті праці	0,00	1,00	0,00	0,00
Частка жінок у парламенті	1,00	1,00	1,00	1,00
Частка жінок серед новозареєстрованих ФОП	0,17	0,00	0,22	1,00
Global Gender Gap Index	0,47	0,00	0,47	1,00

Джерело: розраховано авторкою.

Отримані результати свідчать про нерівномірну динаміку соціально-економічної ефективності гендерної політики в Україні. У 2021-2023 рр. значення інтегрального індексу перебувало на середньому рівні, що відображало збереження структурних гендерних диспропорцій у сфері доходів та економічної участі.

Позитивна динаміка у 2024 р. була зумовлена насамперед суттєвим зростанням частки жінок серед новозареєстрованих фізичних осіб-підприємців, а також покращенням значення Global Gender Gap Index. Це може свідчити про посилення економічної адаптивності жінок в умовах воєнного періоду, розширення участі в підприємницькій діяльності та поступове підвищення рівня економічної інклюзії.

Водночас результати розрахунків демонструють збереження стабільного гендерного розриву в оплаті праці, який протягом досліджуваного періоду практично не скорочувався. Це свідчить про обмежену ефективність державної політики у сфері забезпечення рівної економічної винагороди та збереження структурної нерівності на ринку праці.

З позицій публічного управління запропонований GPEI може розглядатися як інструмент моніторингу результативності державної гендерної політики. Його використання дає змогу:

- здійснювати комплексне оцінювання результатів державної політики;
- виявляти сфери з найбільшою концентрацією гендерних диспропорцій;
- оцінювати ефективність управлінських рішень у динаміці;
- формувати evidence-based підходи до розроблення державних програм;
- забезпечувати аналітичну підтримку процесів європейської інтеграції України.

Важливо, що інтегральний підхід дає змогу перейти від фрагментарного аналізу окремих показників до системного оцінювання результативності гендерної політики як складової державного управління. Це створює передумови для підвищення якості стратегічного планування, удосконалення механізмів державного регулювання

та розвитку системи гендерно орієнтованого управління.

Результати дослідження слід інтерпретувати, зважаючи на певні обмеження. Передусім запропонований інтегральний індекс залежить від повноти та доступності гендерно-дезагредованих статистичних даних, що є особливо актуальним для України в умовах воєнного стану. Частина статистичної інформації є неповною або тимчасово недоступною через обмеження збору даних на тимчасово окупованих територіях, зміни в системі державного статистичного спостереження та нерегулярність проведення окремих соціальних обстежень. Це зумовлює необхідність використання комбінованих джерел інформації, зокрема національної статистики та міжнародних композитних індексів.

Методологічні обмеження пов'язані також із відбором індикаторів і визначенням їхніх вагових коефіцієнтів у зваженій моделі індексу, що частково має експертний характер і може впливати на підсумкові результати оцінювання. Крім того, використання методу мін-макс нормалізації передбачає залежність результатів від вибірки спостережень, що певною мірою впливає на порівнянність індексу в часовій динаміці та в міжнародних зіставленнях.

Запропонована система індикаторів не є вичерпною та може бути розширена залежно від цілей дослідження і доступності статистичної бази. Для більш комплексного оцінювання соціально-економічної ефективності гендерної політики доцільним є долучення показників гендерного розподілу неоплачуваної та доглядової праці, рівня неформальної та неповної зайнятості, цифрової зайнятості, доступу до програм професійної перепідготовки, фінансової інклюзії, участі жінок у високотехнологічних секторах економіки, корпоративному управлінні та системі ухвалення економічних рішень.

Водночас важливим етапом розвитку системи гендерного моніторингу стало те, що у 2025 р. за методологією European Institute for Gender Equality (EIGE) для України вперше було розраховано Індекс гендерної рівності, за яким серед 28 країн Україна посіла 20 місце [20]. Крім того, у 2025 р. частка жінок у керівництві найбільших українських компаній становила 21,3% [21], а жінки очолили 12 757 (34%) новостворених підприємств [22]. Це свідчить про поступове розширення інформаційної бази гендерного аналізу та інтеграцію України до європейської системи оцінювання гендерної політики, що створює передумови для подальшого вдосконалення методичних підходів до оцінювання її соціально-економічної ефективності.

Висновки. Запропонований методичний підхід до оцінювання соціально-економічної ефективності гендерної політики на основі інтегрального індексу, на відміну від традиційних міжнародних індикаторів гендерної нерівності, орієнтований не лише на

фіксацію розривів, але й на вимірювання результативності державної політики як управлінського процесу.

Ефективність гендерної політики має багатовимірний характер і формується під впливом двох взаємопов'язаних компонентів: зменшення гендерних диспропорцій у соціально-економічній сфері та розширення участі жінок у ринку праці, підприємництві й системі управління. Така конструкція дає змогу поєднати «дефіцитний» та «ресурсний» підходи до оцінювання гендерної рівності.

Удосконалений індикаторний підхід до оцінювання гендерної політики шляхом поєднання показників двох типів індикаторів – гендерних розривів (зокрема в оплаті праці та зайнятості) та участі жінок в економічному й політичному житті – забезпечує більш комплексне відображення соціально-економічних ефектів реалізації державної політики.

Методичні підходи до агрегування соціально-економічних індикаторів на основі мін-макс нормалізації та побудови інтегрального індексу, зважаючи на напрям впливу показників (стимулювального або дестимулювального), уможливають приведення різнорідних статистичних даних до єдиної шкали та узагальнення їх в інтегральну оцінку.

Доцільно використовувати змішану модель оцінювання, яка поєднує національні статистичні показники та міжнародні композитні індекси (зокрема Global Gender Gap Index), що підвищує аналітичну релевантність оцінювання в умовах євроінтеграційних процесів України.

Апробація інтегрального індексу на основі даних України за 2021-2024 рр., дала змогу виявити нерівномірну динаміку соціально-економічної ефективності гендерної політики та її чутливість до кризових факторів, зокрема воєнних і соціально-економічних трансформацій.

Отримані результати підтверджують доцільність використання індексу GPEI у системі публічного управління як інструменту оцінювання ефективності гендерної політики та підтримки evidence-based управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. *Global Gender Gap Report 2025*. Geneva: WEF, 2025. URL: <https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2025>
2. *Human Development Report 2023/2024: Gender Inequality Index*. New York: UNDP, 2024. URL: <https://hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2023-24reporten.pdf>
3. Gender Equality Index. *EIGE*: Website. 2024. URL: <https://eige.europa.eu/about/projects/gender-equality-index-2024>
4. Дубинка О., Скрильник О. Міжнародні стандарти гендерної рівності та їх впровадження в Україні. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія:

право, публічне управління та адміністрування. 2025. Вип. 17. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2025-17-02-16>

5. Permanyer I. Why call it «equality» when it should be «achievement»? A proposal to un-correct the Gender Inequality Index. *Journal of European Social Policy*. 2015. Vol. 25(4). Pp. 414-430. DOI: <https://doi.org/10.1177/0958928715594545>

6. *How's Life? 2020: Measuring Well-being*. Paris: OECD Publishing, 2020. DOI: <https://doi.org/10.1787/9870c393-en>

7. Bamberger J. M., Clark M., Sartorius R. *Monitoring and Evaluation: Some Tools, Methods and Approaches*. Washington, DC: World Bank, 2018. URL: <https://documents.worldbank.org/en/publication/document-detail/829171468180901329>

8. *Handbook on Constructing Composite Indicators: Methodology and User Guide*. Paris: OECD Publishing, 2008. URL: https://www.oecd.org/en/publications/handbook-on-constructing-composite-indicators-methodology-and-user-guide_9789264043466-en.html

9. Nardo M., Saisana M., Saltelli A., Tarantola S., Hoffmann A., Giovannini E. *Handbook on Constructing Composite Indicators. Methodology and User Guide. OECD Statistics Working Paper*. 2005. No 3. DOI: <https://dx.doi.org/10.1787/533411815016>

10. *Людський розвиток в Україні. Пріоритети національної політики мінімізації асиметрії українського ринку праці: монографія / ред. Е. М. Лібанова; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ: Академперіодика, 2021. 210 с.*

11. *Жінки і чоловіки в Україні, 2024: стат. зб.* Київ: Держстат України, 2025. 76 с. URL: <https://stat.gov.ua/uk/publications/zhinky-i-choloviky-v-ukrayini-2024>

12. Долгоєр В., Черевко Н., Слободянюк В., Логвінова М. *Гендерна політика та врядування в юридичній практиці*. Харків: Фактор-Медіа, 2026. 118 с.

13. Скорочення гендерного розриву в оплаті праці з 18,6% до 13,6% та старт національної кампанії «Звісно, зможеш!» – як Україна рухається до економічного уповноваження жінок у часи великої війни? *Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України: сайт*. 18.09.2024. URL: <https://surl.li/amnooz>

14. *Верховна Рада України: факти і цифри (путівник-довідник)*. Київ, 2025. 52 с. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/34022.pdf>

15. Студеннікова І. Ринок праці в умовах війни. *Укрінформ: сайт*. 25.09.2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3909003-rinok-praci-v-umovah-vijni-demograficni-vikliki-dla-ukraini.html>

16. *Global Gender Gap Report 2021* Geneva: WEF, 2021. 405 p. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2021.pdf

17. *Global Gender Gap Report 2022* Geneva: WEF, 2022. 374 p. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2022.pdf

18. *Global Gender Gap Report 2023* Geneva: WEF, 2023. 382 p. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2023.pdf

19. *Global Gender Gap Report 2024* Geneva: WEF, 2024. 385 p. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2024.pdf

20. В Україні вперше визначили Індекс гендерної рівності. *Укрінформ: сайт*. 06.04.2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3989982-v-ukraini-vperse-viznacili-indeks-gendernoi-rivnosti.html>

21. Кириченко А. Торік в Україні жінки очолили третину нових компаній: в яких сферах. *Epravda: сайт*. 07.03.2026. URL: <https://epravda.com.ua/biznes/zhinki-ocholili-34-novih-kompaniy-v-ukrajini-u-2025-roci-doslidzhennya-818890>

References

1. *Global Gender Gap Report 2025* (2025). Geneva: World Economic Forum. Retrieved from <https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2025>

2. *Human Development Report 2023/2024: Gender Inequality Index* (2024). New York: UNDP. Retrieved from <https://hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2023-24reporten.pdf>

3. *Gender Equality Index* (2024). EIGE: Website. Retrieved from <https://eige.europa.eu/about/projects/gender-equality-index-2024>

4. Dubynka, O., & Skrylnyk, O. (2025). Mizhnarodni standarty hendernoyi rivnosti ta yikh vprovadzhennya v Ukrayini [International gender equality standards and their implementation in Ukraine]. *Problemy suchasnykh transformatsiy. Seriya: pravo, publichne upravlinnya ta administruvannya – Problems of Modern Transformations. Series: Law, Public Management and Administration*, 17. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2025-17-02-16> [in Ukrainian].

5. Permanyer, I. (2015). Why call it «equality» when it should be «achievement»? A proposal to un-correct the Gender Inequality Index. *Journal of European Social Policy*, 25(4), 414-430. DOI: <https://doi.org/10.1177/0958928715594545>

6. *How's Life? 2020: Measuring Well-being* (2020). Paris: OECD Publishing. DOI: <https://doi.org/10.1787/9870c393-en>

7. Bamberger, J. M., Clark, M., & Sartorius, R. (2018). *Monitoring and Evaluation: Some Tools, Methods and Approaches*. Washington, DC: World Bank. Retrieved from <https://documents.worldbank.org/en/publication/document-detail/829171468180901329>

8. *Handbook on Constructing Composite Indicators: Methodology and User Guide* (2008). Paris: OECD Publishing. Retrieved from https://www.oecd.org/en/publications/handbook-on-constructing-composite-indicators-methodology-and-user-guide_9789264043466-en.html

9. Nardo, M., Saisana, M., Saltelli, A., Tarantola, S., Hoffmann, A., & Giovannini, E. (2005). Handbook on Constructing Composite Indicators. Methodology and User Guide. *OECD Statistics Working Paper*, 3. DOI: <https://dx.doi.org/10.1787/533411815016>
10. Libanova, E. M. (Ed.) (2021). *Lyuds'kyi rozvytok v Ukraini. Priorytety natsional'noyi polityky minimizatsiyi asymetriyi ukrayins'koho rynku pratsi [Human development in Ukraine. National policy priorities for minimizing asymmetry in the labor market of Ukraine]*. Kyiv: Akadempriodyka. [in Ukrainian].
11. *Zhinky i choloviky v Ukraini, 2024 [Females and males in Ukraine, 2024]*: Statistical publication (2025). K.: State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from <https://stat.gov.ua/uk/publications/zhinky-i-choloviky-v-ukrayini-2024> [in Ukrainian].
12. Dolhoyer, V., Cherevko, N., Slobodyanyuk, V., & Lohvinova, M. (2026). *Henderna polityka ta vryaduvannya v yurydychniy praktytsi [Gender policy and governance in legal practice]*. Kharkiv: Faktor-Media. [in Ukrainian].
13. Skorochennya hendernoho rozryvu v oplati pratsi z 18,6% do 13,6% ta start natsional'noyi kampaniyi «Zvisno, zmozhesh!» – yak Ukrayina rukhayet'sya do ekonomichnoho upovnovazhennya zhinok u chasy velykoyi viyny [Reducing the gender pay gap from 18.6% to 13.6% and launching the national campaign «Of course you can!» – how is Ukraine moving towards women's economic empowerment in times of great war?] (2026, Sep 18). *Ministry of Economy, Environment and Agriculture of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://surl.li/amnooz> [in Ukrainian].
14. *Verkhovna Rada Ukrayiny: fakty i tsyfy (putivnyk-dovidnyk) [The Verkhovna Rada of Ukraine: facts and figures (guidebook)]* (2025). Kyiv. Retrieved from <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/34022.pdf> [in Ukrainian].
15. Studennikova, I. (2024, Sep 25). Rynok pratsi v umovakh viyny [The labor market in wartime]. *Ukrinform*: Website. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3909003-rinok-praci-v-umovah-vijni-demograficni-vikliki-dla-ukraini.html> [in Ukrainian].
16. *Global Gender Gap Report 2021* (2021). Geneva: WEF. Retrieved from https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2021.pdf
17. *Global Gender Gap Report 2022* (2022). Geneva: WEF. Retrieved from https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2022.pdf
18. *Global Gender Gap Report 2023* (2023). Geneva: WEF. Retrieved from https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2023.pdf
19. *Global Gender Gap Report 2024* (2024). Geneva: WEF. Retrieved from https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2024.pdf
20. V Ukraini vpershe vyznachyly Indeks hendernoyi rivnosti [For the first time, a gender equality index was determined in Ukraine] (2025, April 6). *Ukrinform*: Website. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3989982-v-ukraini-vperse-viznacili-indeks-gendernoi-rivnosti.html> [in Ukrainian].
21. Kyrychenko, A. (2026, Mar 7). Torik v Ukraini zhinky ocholyly tretynu novykh kompaniy: v yakykh sferakh [Last year, women headed a third of new companies in Ukraine: in which areas]. *Epravda*: Website. Retrieved from <https://epravda.com.ua/biznes/zhinki-ocholili-34-novih-kompaniy-v-ukrajini-u-2025-roci-doslidzhennya-818890> [in Ukrainian].

Надійшло 15.05.2026 р.
Прийнято до друку 25.05.2026 р.
Опубліковано 30.06.2026 р.